

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

Базарлы Матак авылы

КАРАР

2024 елның "04" декабре

№ 557

«2025 - 2029 елларга Әлки муниципаль районы халкы арасында жәмәгать сәламәтлеген ныгыту» муниципаль программасын раслау турында

Сәламәтлекне саклау һәм ныгыту, сәламәт яшәү рәвеше принципларын булдыру өчен шартлар тудыру өчен, Әлки муниципаль районы башкарма комитеты карар кабул итә:

1. «2025 - 2029 елларга Әлки муниципаль районы халкы арасында жәмәгать сәламәтлеген ныгыту» муниципаль программасын расларга.
2. Бу программаны тормышка ашыруны координацияләү өчен "Базарлы-Матак үзәк район хастаханәсе" дәүләт автоном сәламәтлек саклау учреждениесенә тәкъдим итәргә.
3. МКУ "Әлки муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы" ел саен чираттагы финанс елына Әлки муниципаль районы бюджетын формалаштырганда әлегә максатларга Әлки муниципаль районы бюджетыннан һәм муниципаль берәмлекләр бюджетларыннан жибәрелә торган программа чараларын гамәлгә ашыруга акча кертергә тиеш.
4. 2020нче елның 1нче сентябрдәге Әлки муниципаль районы Башкарма комитетының «2020-2024 елларга халык сәламәтлеген ныгыту һәм сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру программасын раслау турында»гы 316нчы номерлы карарын үз көчен югалткан дип танырга.
5. Әлегә карарның үтәлешен тикшереп торуну Әлки муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенәң социаль мәсьәләләр буенча урынбасарына йөкләргә.

Әлки муниципаль районы
Башкарма комитеты житәкчесе

Р.Х. Морадымов

2024нче елның 4нче декабрдәге
Әлки муниципаль районы Башкарма
комитетының
557нче № карарына
1нче кушымта

“2025-2029 елларга
халыкның сәламәтлеген ныгыту
һәм сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру
программасы”

Программа паспорты

Программаның исеме	2025-2029 елларда Әлки муниципаль районы халкы арасында халык сәламәтлеген ныгыту
Төп программа уйлап табучы	Әлки муниципаль районының Башкарма комитеты
Программаны жаваплы тормышка ашыручылар	Әлки муниципаль районының Башкарма комитеты (алга таба - АМР Башкарма комитеты); "Базарно-Матак Үзәк район хастаханәсе" дәүләт автономияле институты (алга таба ҮРХ дип атала); Татарстан Республикасының Әлки муниципаль районының финанс һәм бюджет палатасы (алга таба ФБП); МКУ "Алькеевский муниципаль районының мәгариф бүлеге" (алга таба Мәгариф бүлеге дип атала); МКУ "Әлки муниципаль районының Мәдәният бүлеге" (алга таба Мәдәният бүлеге дип атала); Алькеевский муниципаль районындагы Татарстан Республикасының Хезмәт, мәшгульлек һәм социаль яклау министрлыгының Социаль яклау бүлеге (алга таба Социаль яклау бүлеге дип атала); Татарстан Республикасының Әлки муниципаль районының Россия Эчке эшләр министрлыгы бүлеге (алга таба Эчке эшләр министрлыгы дип атала); "Алькеевски Вести" газетасының редакция офисы "Татмедия" акциясе (алга таба газета редакциясе дип атала).
Максатлар һәм бурычлар	Максат һәм бурычлар: Сәламәт яшәү һәм начар гадәتلәрдән баш тарту кебек гражданны сәламәт яшәү рәвешенә этәрү системасын формалаштыру. 2029-нчы елга кадр сәламәт яшәү рәвешен алып барган гражданны өчен сәламәт яшәү рәвешен алып бару өчен уңайлы шартлар тудыру, шул исәптән сәламәт туклану, тәмәке төтененән саклау, алкоголь куллануны киметү, шулай ук сагогон кууны булдырмау, гражданны сәламәтлекне саклау өчен. Сәламәтлек саклау программаларын кертү, мәгълүмати-коммуникация кампанияләре, гражданны һәм коммерциячел булмаган оешмаларны сәламәтлекне ныгыту эшчәнлегенә тарту, корпоратив сәламәтлекне ныгыту программаларын эшләү һәм тормышка ашыру аша яшәү рәвешен.
Программаның вакыты	2025-2029
Программаның бюджет бүлеп бирү күләмнәре	Программаны финанслау күләме Әлки муниципаль округы бюджетыннан 100 (йөз) мең сум, шул исәптән: 1. 2025 - 20 мең сум 2. 2026 - 20 мең сум 3. 2027 - 20 мең сум 4. 2028 - 20 мең сум 5. 2029 - 20 мең сум Искәрмә: финанслау күләме табигатьтә прогнозлы һәм регион мөмкинлекләрен исәпкә алып ел саен көйләнергә тиеш.
Субпрограмманы тормышка ашыруның көтелгән нәтижеләре	16-59 яшьтәге ир-атларның үлеме кимү - 100 мең кешегә 285,4; 16-54 яшьтәге хатын-кызларның үлем дәрәжәсен киметү - 100 мең кешегә 98,4; Алкогольле продуктларның ваклап сатылуы жан башына 6,3 литрга кадәр кимү.

I. Программаны тормышка ашыру масштабына характеристика, төп тасвирлау бу өлкәдәге проблемалар һәм аның үсешен фаразлау

Әлки муниципаль районында сәламәт яшәү рәвешен булдыруга юнәлтелгән, йогышлы булмаган авыруларга һәм аларның үсешен өчен куркыныч факторларга каршы чаралар күрелә. Сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру белән бәйле сораулар районара ведомстволарга комиссияләре - наркоманиягә каршы комиссия, жинәятчелекне профилактикалау буенча ведомстволарга комиссия, балигъ булмаганнар эшләре һәм аларның хокукларын яклау комиссияләре

утырышларында карала. ВИЧ-инфекция таралуга каршы. Ел саен регионда 150 дән артык пропаганда чаралары (чаралар, түгәрәк өстәлләр, тематик дискотекалар, ачык дәресләр һ.б.) төрле социаль һәм яшь төркемнәрендәге 1900 дән артык кеше катнашында үткәрелә. Хроник йогышлы булмаган авыруларга (CNCD) каршы көрәшкә багышланган тематик чаралар кысаларында массакуләм мәгълүмат чараларын үткөрү технологияләре эшләнә. Соңгы биш елда флеш-моблар һәм тренинглар ижтимагый чаралар вакытында башланды. Сәламәтлек саклау учреждениеләрендә төрле юнәлештәге 4 "пациент мәктәбе" оештырылды, алар ел саен 130дан артык кешенә үз эченә ала. Барлык мәгариф учреждениеләрендә (урта мәктәпләр), "Сәламәтлек почмаклары" мәктәп балалары һәм ата-аналар өчен сәламәт яшәү рәвешен формалаштыруга багышланган визуаль мәгълүмат белән булдырылды. "Алькеевски Вести" региональ газета белән берлектә, шулай ук Интернет технологияләре ярдәмендә актив мәгълүмат кампаниясе алып барыла. Районның наркология хезмәте эчкечелек һәм алкогольизмны профилактикалау чараларын үткәрә, районның халык яшәгән урыннарына, шул исәптән урта мәктәп укучылары арасында. Ел саен клиник тикшерүләр һәм халыкның медицина тикшерүләре Россия Федерациясе Сәламәтлек саклау министрлыгы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә үткәрелә, һәм яман шеш авыруларын тикшерү Республика Сәламәтлек саклау министрлыгының норматив хокукый актлары нигезендә үткәрелә. Татарстан. 2024-нче елда олы кешеләрнең кайбер төркемнәренә медицина тикшерүе кысаларында 5279 кеше (3 ел саен) тикшерелде, 1261 кеше профессиональ тикшерүләр үткәрде.

1.1.1. Медицина профилактик чараларын үткөрүче учреждениеләр инфраструктурасы.

Районда яшәүчеләргә медицина ярдәме Centralзәк район больницасы, иһмахинская район хастаханәсе, 3 медицина амбулаториясе, 40 медицина һәм акушерлык станциясе (шуларның 19сы модульле) күрсәтелә.

1.1.2. Медицина профилактикасы хезмәтләре өчен кадрлар дәрәжәсен анализлау. "Базарлы-Матак үзәк район хастаханәсе" дәүләт автоном институты структурасында олылар өчен медицина профилактикасы бүлмәсе оештырылды. Персоналның бер шәфкать туташы бар, ул йогышлы булмаган авыруларны профилактикалау һәм сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау буенча өстәмә профессиональ үсеш программаларын тәмамлаган.

1.2. Йомгаклау.

Өлкә й муниципаль районында яшәүчеләр арасында йогышлы булмаган авырулар үсеше өчен куркыныч факторларның таралуы арта, шул исәптән үлемнән төп сәбәпләре булган йөрәк-кан тамырлары һәм онкологик авырулар. Гражданныр житәрлек дәрәжәдә мотивацияләнмиләр һәм үз сәламәтлекләрен саклау өчен жаваплы булып калалар. Шуңа бәйлә рәвештә, халыкның сәламәт яшәү рәвешенә тугрылыкларын арттыру, куркыныч факторларны иртә ачыклау, шулай ук авыруларны диагностикалау һәм дөвалау өчен чаралар кирәк. Сәламәт яшәү рәвеше культурасы һәм авыруларны профилактикалау өлкәсендә үзгәрешләр булмаса, халыкның булган үлеме һәм авыру дәрәжәсендә төп үзгәрешләргә ирешеп булмый. Гражданныр арасында, шул исәптән балалар һәм яшүсмерләр арасында, сәламәт яшәү рәвеше формалаштыру, гражданнырның сәламәтлеге өчен куркыныч факторлар турында хәбәрдарлыгын арттыруга һәм сәламәт яшәү рәвешен саклап калу өчен мотивация булдыруга юнәлтелгән чаралар белән сизелерлек булышырга тиеш. Сәламәт яшәү рәвеше тәмәке һәм наркотиклар кулланудан, спиртлы эчемлекләрдән, шулай ук балансланган диетадан һәм симерү үсешен булдырмас өчен житәрлек физик активлыктан саклануны үз эченә ала. Сәламәтлеккә куркыныч факторлары турында халыкка актив мәгълүмат бирү һәм сәламәт яшәү рәвешен алып бару өчен мотивация формалаштыру барлык массакуләм мәгълүмат чаралары аша (Интернет, басма басмалар, яшь, женес, мәгариф, социаль статус белән аерылып торган халык төркемнәренен үзенчәлекләрен исәпкә алып) башкарылырга тиеш.). Хәзерге вакытта аеруча мөһим, балаларда, яшүсмерләрдә, яшләрдә һәм студентларда сәламәт яшәү рәвеше формалаштыру, алар арасында тәмәке тартуның киң таралуы, шулай ук начар туклану, артык авырлык һәм симерү, түбән физик активлык. Наркомания һәм алкогольизм проблемалары аеруча игътибарга лаек. Сәламәт яшәү рәвешен алып бару өчен халыкның, шул исәптән балаларның һәм яшүсмерләрнең мотивациясен арттыру процессы, ведомствоара күп дәрәжәдәге үзара бәйләнешне үз эченә ала, район учреждениеләре, ижтимагый оешмалар программасын тормышка ашыруда катнашу, халыкка куркыныч факторлары турында мәгълүмат бирүдә катнашу; йогышлы булмаган авырулар һәм наркоманияләр, сәламәт яшәү рәвешен саклау һәм монның өчен тиешле шартлар тудыру өчен мотивация системасын булдыру, шулай ук мониторинг аша барлык процессларны күзәтү. Йөрәк-кан тамырлары авыруларына һәм яман шеш авыруларына каршы көрәштә профилактик чаралар төп булырга тиеш, аеруча эш яшендәге гражданныр арасында. Ин мөһим ресурсларның берсе - мәгълүмати кампанияләр үткөрү.

II. Төп максатлар һәм максатлар, программа программасын тормышка ашыру вакыты һәм этаплары

Максатлар: сәламәт туклану һәм начар гадәتلәрдән баш тарту кебек гражданнырның сәламәт яшәү рәвешенә этәрү системасын булдыру. 2024-нче елда сәламәт яшәү рәвеше алып барган гражданныр өчен сәламәт яшәү рәвеше алып бару өчен уңайлы шартлар тудыру, шул исәптән сәламәт туклану (шул исәптән

микронутриент житешсезлеклөрен бетерү, тоз һәм шикәр куллануны киметү), тәмәке төтененнән саклау, спиртлы эчемлекләр куллануны киметү. , шулай ук ай нуры, гражданны сәламәтлек саклау программаларын, мәгълүмати-коммуникацион кампанияләр кертәп, гражданны һәм коммерциячел булмаган оешмаларны жәмәгатьчелекне ныгыту чараларына жәлеп итеп, сәламәт яшәү рәвешен сакларга этәрә. сәламәтлек, корпоратив сәламәтлекне ныгыту программаларын эшләү һәм тормышка ашыру. Билгеләнгән максатларга ирешү өчен, түбәндәге бурычларны чишәргә кирәк: гражданны сәламәт яшәү рәвешенә этәрү системасын булдыру, шул исәптән сәламәт ашау һәм начар гадәتلәрдән баш тарту: муниципаль районда сәламәтлек саклау программасын кертү; корпоратив сәламәтлекне ныгыту программаларын эшләү һәм тормышка ашыру.

Субпрограмманы тормышка ашыру вакыты һәм этаплары: Программа бер этапта - 2025 - 2029.

Субпрограмманың төп эшчәнлегенә характеристика:

1.2. Муниципаль районда халык сәламәтлеге программасын кертү: "2025-2029 елларга Әлки муниципаль районы халкы арасында халык сәламәтлеген ныгыту" муниципаль программасын эшләү һәм тормышка ашыру;

мәгълүмат һәм аралашу кампанияләре аша гражданны сәламәт яшәү рәвешен сакларга этәрү;

Халыкның сәламәтлеген саклау, шул исәптән сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру, жәмәгать тәртибен тәмин итү буенча ведомствоара комиссияләр эшен оештыру;

студентларның профилактик медицина экспертизаларын оештыру һәм үткәрү, хәрби хезмәткә чакырылган гражданны наркотиклар һәм психотроп матдәләрен медицина булмаган куллануга рөхсәт биргән кешеләрне ачыклау өчен сынау;

спиртлы эчемлекләр һәм спиртлы эчемлекләр сату белән бәйлә хокук бозуларны ачыклау һәм бастыру өчен профилактик чаралар үткәрү;

2013 елның 23 февралендәге 15 нче Федераль Законны тормышка ашыру өчен профилактик чаралар үткәрү, "гражданны сәламәтлеген экологик тәмәке төтененнән һәм тәмәке куллану нәтижеләреннән саклау турында", шул исәптән тәмәке продуктларын сату белән бәйлә хокук бозуларны ачыклау һәм бастыру. ;

сәламәт яшәү рәвеше формалаштыру, алкогольизм һәм наркоманияне профилактикалау буенча медицина хезмәткәрләре, ведомствоара семинарлар һәм мәгариф учреждениеләре, мәдәният, яшьләр оешмалары, социаль яклау учреждениеләре һәм хокук саклау органнары хезмәткәрләре өчен тематик камилләштерү циклларын оештыру һәм үткәрү, зарарлы тәмәке тарту.

2024нче елның4 нче декабрдәге
 Әлки муниципаль районы Башкарма
 комитетының
 557нче№ карарына
 2нче кушымта

“2025-2029 елларга
 халыкның сәламәтлеген ныгыту
 һәм сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру
 программасы”ның
 эш планы

№	Чаралар исемлеге	Башкару вакыты (башы – ахыры)	Финанслау чыганаclarы (мең сум)			Үтәүчеләр
			Муниципаль бюджет	Бюджеттан тыш чыганаcl	Барлығы	

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

I. Сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау өчен чаралар оештыру

1.1.	Сәламәт яшәү рәвеше мәсьәләләренә федераль республика норматив хокукый актлары һәм методик документлар кертү	2025-2029	-	-	-	Жирле үзидарә органнары, ДАССУ "Базарлы Матаcl үзәcl район хастаханәсе»
1.2.	Муниципаль районда халык арасында алкоголь	2025-2029	-	-	-	», спорт һәм яшьләр сәясәте бүлгеге

а	продукциясен, сыра, тәмәкене явызларча файдалануны профилактикалау һәм сәламәт яшәү рәвешен формалаштыруга ведомствоара эш төркеменң эшчәнлеген оештыру					
---	---	--	--	--	--	--

1	2	3	4	5	6	7
						район Башкарма Комитеты, МКУ "Мәдәният бүлеге"
1.3	Халыкның максатчан төркемнәре гражданның сәламәт яшәүгә, сәламәт туклануны да кертәп, мотивацияләү тормыш, хәрәкәт активлыгы һәм зарарлы гадәтләрдән баш тартуға юнәлдерелгән мәгълүмат-коммуникация кампанияләрен оештыру	2025-2029	-	-	-	«Татмедиа»АЖ филиалы «Әлки хәбәрләре» редакциясе газетасы район Башкарма комитет, ДАССУ "Базарлы Матак үзәк район хастаханәсе», спорт һәм яшьләр сәясәте бүлеге
1.3.1.	сәламәт яшәү рәвешен, шул исәптән сәламәт туклану һәм физик активлык формалаштыру мәсьәләләре буенча басма продукция (плакатлар, белешмәләр), листовкалар, буклетлар, флаерлар) тиражлау һәм тарату	2025-2029	-	-	-	ДАССУ "Базарлы Матак үзәк район хастаханәсе», район Башкарма комитеты спорт һәм яшьләр сәясәте бүлеге
1.3.2.	Сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру мәсьәләләре буенча мәгълүмат таблоларында, биналар эчендәге ведомство плазмаларында социаль реклама	2025-2029	-	-	-	ДАССУ "Базарлы Матак

	трансляцияләү.					үзәк район хастаханәсе»,
1.4	Муниципаль районда сәламәт тормыш рәвеше буенча тематик смотр- конкурслар үткәру (мәсәлән, "Сәламәтлек территориясе», "Тәмәкедән азат территория"	2025-2029 ел саен Март	20 000	-	20 000	МКУ "Мәгариф идарәсе"
1.5.	Массакуләм профилактик акцияләр, шул исәптән халыкара һәм БСО тарафыннан расланган Бөтендөнья даталарын исәпкә алып	2025-2029	-	-	-	ДАССУ "Базарлы Матак үзәк район хастаханәсе», МКУ "Мәгариф идарәсе", район Башкарма комитеты спорт һәм яшьләр сәясәте бүлеге
1	2	3	4	5	6	7
1.6	Шәхси позицияне формалаштыруга фактларга мөнәсәбәт үз-үзеңне тоту, омтылышта ярдәм итү тормышны рухи һәм рухи принципларда төзәргә физик сәламәтлекне төзәргә юнәлдерелгән ориентлашкан, шул исәптән яшьләрнең, проектларга, идеяләргә һәм программаларга, , ярдәм итү.	2025-2029	-	-	-	Башкарма комитеты спорт һәм яшьләр сәясәте бүлеге

1.7	Белем бирү учреждениеләре, оешмалар арасында сәламәт яшәү рәвешә буенча иң яхшы практикаларга смотр-конкурслар оештыру һәм уздыру	2025-2029 ел саен ноябрьдә	20 000	-	20 000	МКУ “Мәгариф идарәсе”
1.8	Гаилә ялы формаларын һәм гаилә ялын, гаиләләрдә әхлакый-эстетик кыйммәтләр, мәдәни традицияләр формалаштыру.	2025-2029	-	-	-	МКУ "Мәдәният бүлгә"
II. Эш коллективларында һәм учреждениеләрендә сәламәт яшәү рәвешә өчен хәрәкәт формалаштыру (оешмалар) жәмәгәт берләшмәләре катнашында						
2.1.	Предприятиеләрдә һәм житештерү оешмаларында гимнастикаүткәрүне кертү	2025-2029	-	-	-	Жирле үзидарә органнары
2.2.	сәламәт яшәү рәвешә буенча рубрика булдыру.	2025-2029	-	-	-	«Татмедиа»АЖ филиалы «Әлки хәбәрләре » газетасы редакциясе
III. Алкоголизмны киметү һәм алкоголизмны кисәтү чаралары						
3.1.	Контрольно-надзорные мероприятия по соблюдению федеральных и республиканских	2025-2029	-	-	-	Татарстан Республикасының Әлки районы буенча Россия Эчке

	нормативных правовых актов, регламентирующих порядок в том числе ограничения, спиртосодержащей продукции.					эшләр министрлығы
			-	-	-	
3.2.	Социаль мәгариф, мәдәният, сәламәтлек саклау учреждениеләре, бизнес вәкилләре, авыл хужалыгы предприятиеләре житәкчеләре, ижтимагый һәм социаль юнәлешле һәм коммерциягә карамаган оешмалар, дини конфессияләр белән алкоголь продукциясен чиктән тыш куллануны киметү мәсьәләләре буенча үзара хезмәттәшлек	2025-2029				"
IV. 2013 елның 23 февралендәге Федераль Закон таләпләрен үтәү №. 15-FZ "Сәламәтлекне саклау турында" экологик тәмәке төтенә һәм тәмәке куллану нәтижәләреннән гражданнар. "						
4.1.	Гражданнарның сәламәтлеген әйләнә-тирәдәге тәмәке төтенә һәм тәмәке куллану нәтижәләре йогынтысыннан саклау турында	2025-2029	-	-	-	Татарстан Республикасының Әлки район Россия эчке эшләр бүлеге

4.2.	Социаль мэгариф, мэдэният, сэлэмэтлек саклау учреждениелэре, бизнес вэкиллэре, авыл хужалыгы предприятиелэре житэкчелэре, ижтимагый һәм социаль юнөлешле һәм коммерциягэ карамаган оешмалар, дини конфессиялэр белэн алкоголь продукциясен чиктэн тыш куллануны киметү мәсьәләлэре буенча үзара хезмэттэшлек	2025-2029	-	-	-	Жирле үзидарэ органнары, МКУ "Мэгариф идарэсе, МКУ "Мэдэният бүлеге", ДАССУ "Базарлы Матак үзэк район хастаханэсе»
------	--	-----------	---	---	---	--

V. Масса-күлэм физик культураны үстерү чаралары

1	2	3	4	5	6	7
5.1.	Йорт яны территориялэрен һәм торак массивларны спорт һәм уен майданчыклары, билбордлар, сэлэмэт яшәү рөвеше буенча мэгьлүмат стендлары белэн жиһазландыру	2025-2029	-	-	-	Жирле үзидарэ органнары
5.2	Яшәү урыннары буенча төрле яшьтэге халыкларның эшчелэрнең, хезмэткэрлэрнең, яшьлэрнең киң катнашуларында физкультура-савыктыру - спорт массакулэм чаралар үткэрү (спорт ярышлары, спорт ярышлары эстафеталар).	2025-2029	40 000	-	40 000	Башкарма комитеты спорт һәм яшьлэр сясәте

						бүлөгө
5.3.	Яшәү урыны буенча физкультура-спорт юнәлешле клуб берләшмәләрен ачу.	2025-2029	-	-	-	район Башкарма комитеты спорт һәм яшьләр сәясәте бүлөгө
5.4.	Мәгариф оешмаларына арасында иң яхшы физкультура-савыктыру, спорт-массакуләм эш оештыру буенча смотр-конкурслар үткәрү	2025-2029	-	-	-	МКУ «Мәгариф бүлөгө», район Башкарма комитеты спорт һәм яшьләр сәясәте бүлөгө
VI						
6.1	Программаны финанслау күләме Әлки муниципаль районы бюджеты акчалары исәбеннән 100 (йөз) мең сум тәшкил итә, шул исәптән: Искәрмә: финанслау күләмнәре фаразланган характерда һәм, район мөмкинлекләрен исәпкә алып, ел саен төзәтелергә тиеш.	2025 2026 2027 2028 2029	20 20 20 20 20	- - - - -	20 20 20 20 20	